

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA GENERALĂ

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel.: /373 22/ 828 373

www.procuratura.md / e-mail: proc-gen@procuratura.md

01.11.2023 nr.4-8d/23

la nr.03/9426 din 30.10.2023

Ministerul Justiției

Procuratura Generală a examinat *proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (inițiativa legislativă nr.366 din 13.10.2023)* expediat pentru expunerea opiniei.

Prin urmare, verificând și apreciind conținutul proiectului înaintat spre avizare prin prisma principiilor activității de legiferare, expres stipulate de art.3 din *Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative*, expunem obiecțiile și propunerile indicate *infra*:

I. Privitor la Art.I – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002

1.1. pct.1, pct.2 și pct.3

Considerăm inoportună modificarea art.57 alin.(1), art.58 și art.59, prin completarea cu textul ”*cu excepția infracțiunilor prevăzute la art.264 alin.(2) și art.264¹*”. Astfel, modificările care se propun a fi operate sunt lipsite de sens or, infracțiunile prevăzute la art.264 alin.(2) și 264¹ Cod penal, reprezintă de fapt infracțiuni flagrante, care presupune stabilirea imediată a stării de ebrietate la conducătorul auto de către colaboratorul de poliție, fiind exclusă autodenunțarea de bună voie, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, sau a compensării valorii daunei materiale cauzate sau reparării prejudiciul cauzat prin infracțiune, cel puțin în cazul infracțiunii prevăzute de art.264¹ Cod penal. De altfel, norma vizată nu se aplică în practică pentru aceste categorii de infracțiuni.

În aceeași ordine de idei, este inoportună modificarea care se propune pentru art.58 Cod penal, conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică sau provocată de substanțe narcotice și în special dacă acțiunile persoanelor aflate în stare de ebrietate au cauzat din imprudență vătămarea corporală medie a sănătății, în condițiile în care, nu poate după comiterea infracțiunii prevăzute la art.264 alin.(2) și 264¹ Cod penal fapta deja săvârșită să nu mai prezinte un pericol social. Norma dată la fel nu se aplică în practică pentru aceste categorii de infracțiuni.

Suplimentar se propune modificarea art.78 alin.(2) Cod penal, or, modificarea articolului dat ar obstrucționa înlăturarea pedepsei complementară – anularea sau privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport.

Astfel, după punctul 3 din proiectul de Lege supus avizării se propune completarea cu un punct nou, care va avea următorul conținut:

”4. *La articolul 78 alineatul (2) din Codul penal se completează cu textul: „, cu excepția infracțiunilor prevăzute la art.264 alin.(2), (3) lit.b), (4) – (8) și 264¹ Cod penal.”*

1.2. pct.4 – Articolul 79 alin.(4)

În partea modificărilor propuse la art.79 Cod penal, considerăm oportun ca textul ce se propune a fi introdus în lege să cuprindă și alin.(3) lit.b) și (5) al art.264 Cod penal, or, gravitatea acestora fapte - decesul unei persoane, sau a două sau mai multor persoane este net superior ca gravitate față de comiterea unui accident rutier comis în stare de ebrietate cu cauzarea unor vătămări corporale medii. Norma propusă diminuează din gravitatea consecințelor stabilite pentru alin.(3) lit.b) și (5) al art.264 Cod penal.

1.3. pct.5, pct.6, pct.7, pct.8

Privitor la modificarea propusă pentru art.80, 80¹, 91 și 92 Cod penal, se propune completarea cu alin.(3) lit.b) și (5) al art.264 Cod penal, necesitatea acestor modificări este argumentată *supra*.

1.4. Se propune suplimentar modificarea prevederilor art.90 Cod penal, cu includerea la alin.(4), după sintagma „deosebit de periculoase”, a textului „ în cazul comiterii infracțiunilor prevăzute de art.264 alin.(2), (3) lit.b) – 264 alin.(6) Cod penal”, altfel, ar exista o disproporționalitate între modificările propuse la art.79, 80, 80¹, 91 și 92 Cod penal, în condițiile în care executarea pedepsei închisorii poate fi în general suspendată condiționat iar condamnatul, în perioada de probă sau perioada de probațiune nu va resimți consecințele condamnării și, respectiv, gravitatea faptei săvârșită de acesta.

Pe cale de consecință, opinăm pentru completarea proiectului de Lege după pct.6 cu un punct nou, care va avea următorul cuprins:

” *La articolul 90 alineatul (4) după sintagma „deosebit de periculoase” de completat cu textul „ în cazul comiterii infracțiunilor prevăzute de art.264 alin.(2), (3) lit.b) – 264 alin.(6) Cod penal”.*

1.5. pct.8 – Articolul 92

Urmează de substituit cifra (9) cu cifra (5) din conținutul alineatului nou prin care se completează Articolul 92.

1.6. pct.9 - Articolul 264

Cu referire la excluderea din sancțiunea art.264 alin.(1) din Codul penal a sintagmei ”(sau fără)”, considerăm judicios de menționat că, propunerea menționată pune în imposibilitate aplicarea la etapa urmăririi penale a instituției de împăcare a părților, or, pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, în conformitate cu art. 65¹ din Codul penal poate fi aplicată exclusiv de instanța de judecată. Pe cale de consecință, nu susținem modificarea operată.

Totodată, modificarea propusă pentru art.264 alin.(1) Cod penal, prin excluderea textului (sau fără) nu v-a schimba situația în partea ce ține de aplicarea pedepsei complementare în cazul aplicării pedepselor sub formă de amendă și muncă

neremunerată, or, interpretarea sancțiunii prevăzută la alin.(1) art.264 Cod penal, se face prin prisma pedepsei stabilite la alin.(2) al art.264 Cod penal, respectiv pedeapsa complementară-privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, poate fi aplicată doar dacă instanța de judecată va aplica pedeapsa principală-închisoare.

Astfel, se propune de substituit la alin.(1) al art.264 Cod penal textul „*cu (sau fără)*” cu textul „*în toate cazurile cu*”, o formulare similară se regăsește și în cazul aplicării pedepselor pentru infracțiunile prevăzute de art. 327 și 328 din Codul penal.

Modificarea propusă pentru alin.(4) al art.264 Cod penal, contravine tehnicii legislative de creare a unei norme penale, or, alin.(5) pentru care pedeapsa este de la 6 la 10 ani închisoare, va fi mai blândă decât pedeapsa stabilită pentru alin.(4) – de la 6 la 12 ani. Astfel, propunem ca pedeapsa stabilită pentru alin.(4) să fie de la 6 la 10 ani, iar pentru alin.(5) de la 8 la 13 ani.

Completarea cu alin.(7) al art.264 Cod penal, ar urma să fie plasată, după gravitate, între alin.(3) și (4), or, comiterea unui accident rutier în stare de ebrietate, soldată cu decesul unei persoane, de către o persoană care deține permis de conducere, este mai gravă decât aceeași faptă comisă de către o persoană care nu deține permis de conducere. Or, operarea acestei modificări fiind în concordanță cu algoritmul de calificare a faptei penale prin indicarea modalităților normative prin care a fost săvârșită fapta infracțională și, respectiv, indicarea tuturor agravantelor la formularea învinuirii.

În aceeași ordine de idei, completare prevăzută alin.(8), ar urma să fie plasată între alin.(5) și (6) ale art.264 Cod penal.

Totodată, în vederea respectării uzanței de redactare a actelor normative, după sintagma „*se completează,*” urmează de completat cu „*alineatele 7 și 8*”;

1.7. pct.9 – Articolul 264

Referitor la modificarea propusă la art.264¹ Cod penal, aceasta contravine tehnicii de creare a unei norme penale, respectiv, este alogic ca fapta infracțională stipulată la alin.(1) al unei norme penale să fie mai gravă decât agravantele prevăzute la alin.(2) și (3).

Practica judiciară anterioară (de până la modificarea pedepselor pentru infracțiunea prevăzută la art.264¹ alin.(1) – (3) Cod penal) a arătat că, cea mai eficientă pedeapsă în cazul acestei categorii de infracțiuni era amenda, care prevala și asupra pedepsei închisorii cu executare reală. Respectiv se propune ca la toate alineatele prevăzute la art.264¹ Cod penal, să fie inclusă și amenda ca pedeapsă principală sau complementară, cu limita maximă de 1000 unități convenționale. Este necesar de remarcat că se propune includerea pedepsei-amenda deoarece potrivit Codului penal este cea mai blândă, în schimb practica judiciară și efectele aplicării acesteia condamnaților relevă faptul că este pedeapsa cea mai eficientă datorită cuantumului amenzii.

1.8. pct.10 - Articolul 266

Constatăm inoportunitatea completării art.266 din Codul penal cu alineatul (2), or, componentă de infracțiune - părăsirea locului accidentului rutier, se califică în coroborare cu urmările survenite în urma comiterii infracțiunii prevăzute de art.264

alin.(1), (3) și (5), care poate fi comisă de conducătorul mijlocului de transport, inclusiv fiind și în stare de ebrietate, alin.(2), (4) și (6) art.264 din Codul penal, pentru care legea penală deja prevede o sancțiunea mai aspră, iar dubla incriminare contravine principiului *non bis in idem*.

Cu referire la conținutul alineatului (2), considerăm judicios de menționat că, permisul de conducere a mijlocului de transport este un act confirmativ de deținere a dreptului de a conduce acest mijloc. Respectiv, nedeținerea la momentul comiterii infracțiunii a permisului de conducere nu poate fi considerată ca o circumstanță agravantă în cazul comiterii infracțiunii. Or, lipsa asupra persoanei care a comis infracțiunea a permisului de conducere nu duce la lipsa dreptului de a conduce mijlocul de transport.

Astfel, opinăm pentru substituirea sintagmei "*nu deține permis de conducere*" cu sintagma „*nu deține dreptul de a conduce*".

II. Referitor la Art.II. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003

2.1. pct.1 - Articolul 510 alineatul (2)

În vederea respectării uzanței de redactare a actelor normative, după sintagma "*se completează*„, urmează de completat cu "*alineatul 6*". Tot aici, din conținutul alineatului 6) e necesar de exclus abrevierea "*art.*" , fiind utilizată de 2 ori consecutiv.

III. Aferent Art.III. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008

3.1. pct.1 - Articolul 34

Menționăm că, conceptual, considerăm nejustificate modificările propuse pentru art.34 din Codul contravențional, în sensul introducerii unor excepții pentru achitarea ½ de amendă în 3 zile. Astfel, procedura menționată nu constituie "*favoare*" acordată persoanelor care au comis contravenții, ci stimulent rezonabil pentru executarea proximă a amenzii, nedepunerea contestațiilor, economisirea resurselor agenților constatori și descărcarea instanțelor de judecată. Deci, modificările propuse vor prejudicia buna desfășurare a procesului contravențional și nu vor îmbunătăți mecanismele existente de individualizare a sancțiunilor.

3.2. pct.2 - Articolul 44

În vederea coroborării noțiunilor utilizate în proiectul de Lege supus avizării cu prevederile Codului contravențional, la alineatele a) și b) cuvântul "*sancțiunea*„, urmează a fi substituită cu cuvântul "*sancțiune*„.

Totodată, considerăm judicios de menționat că, modificarea propusă la art.44 alineatul (2), prin completarea cu textul "*principală, inclusiv complementară*„, cu referire la aplicarea sancțiunii contravenționale în cazul pluralității de contravenții, va genera multe confuzii. Astfel, sintagma menționată reprezintă un oximoron juridic, fiind compusă din doi termeni, care se opun ca semnificații. În context, considerăm că, exprimarea corectă ar fi "*sancțiunea, inclusiv complementară*" sau "*sancțiunea principală și sancțiunea complementară*".

Pe cale de consecință, opinăm pentru revizuirea modificărilor operate la articolul 44 alineatul (2) sub aspectul menționat.

IV. Legea nr.131/2007 privind siguranța traficului rutier

4.1 pct.3 -Articolul 4¹

Cu referire la modificările propuse prin completarea *Legii nr.131/2007 privind siguranța traficului rutier* cu o noțiune nouă "prescripție", considerăm necesar de subliniat că, modificarea operată generează lipsa clarității privind modalitatea de constatare a "prescripțiilor" emise de către "organele de constatare din cadrul Ministerului Afacerilor Interne". De asemenea, nu este clar dacă autorul proiectului subînțelege noțiunea de "organele de constatare", menționate la alin.(1) art.4¹ din proiect, în sensul art.273 din Codul de procedură penală. Or, această noțiune are, în viziunea autorului proiectului, un alt sens. În orice caz, considerăm că, vor apărea dificultăți la aplicarea în practică a noilor reglementări. În context, odată prin proiectul de lege supus avizării (art.330⁶ din Codul contravențional) ce se propune introducerea unor sancțiuni destul de aspre pentru neexecutarea prescripțiilor și avizelor, precum și pentru neprezentarea unor informații, acte sau documente solicitate în cadrul verificării, procedura și limitele emiterii acestor acte urmează a fi prevăzute expres la nivel de lege, pentru a asigura garanții minime împotriva arbitrariului.

Cu referire la "prescripții", se mai impune necesitatea precizării dacă "încălțări ale legislației ce nu constituie infracțiuni", menționate la alin.(1) art.4¹ din proiect presupun componente de contravenții. Dacă da, atunci nu este clar când se vor emite prescripțiile, concomitent cu aplicarea sancțiunilor contravenționale sau ulterior. La fel, în acest caz se impune o întrebare, de ce agentul constatatator nu ar emite sesizarea în sensul art.450 din Codul contravențional, dar ar emite prescripția în sensul *Legii nr.131/2007 privind siguranța traficului rutier*.

4.2 pct.5 -Articolul 21¹

Analiza cadrului normativ privind obținerea/redobândirea dreptului de a conduce vehicule statuat în Hotărârea Guvernului nr. 181/2022 raportată la prevederile art. 21¹ din *Legea nr. 131/2007 privind siguranța traficului rutier* a stabilit anumite deficiențe în aplicarea mecanismului privind anularea și respectiv, redobândirea dreptului de a conduce vehicule.

Astfel, potrivit prevederilor art. 21¹ alin. (1) lit. a) din *Legea 131/2007* stabilește faptul că, anularea dreptului de a conduce vehicule se dispune de către instanța de judecată în cazul în care titularul permisului de conducere a fost **condamnat printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă cu pedeapsă penală** care prevede anularea dreptului de conducere a vehiculelor. Or, este necesar de remarcat faptul că, culpabilitatea persoanei privind conducerea vehiculului/mijlocului de transport poate fi stabilită și prin ordonanța procurorului privind încetarea urmăririi penale sau hotărâre judecătorească privind încetarea procesului penal pe temei de nereabilitate stabilite la

art. 275 pct. 4-9 din Codul de procedură penală sau temeiurile de drept prevăzute în art. 285 din Codul de procedură penală.

Într-un alt registru, atragem atenția asupra faptului că persoanele condamnate în baza art. 264¹ alin. (4) din Codul penal-*conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de substanțe cu efecte similar săvârșite de către o persoană care nu deține permis de conducere sau care este privată de dreptul de a conduce mijloace de transport, (sau eventual persoanele care vor fi condamnate în temeiul art. 264 alin. (7) sau (8) din proiectul de lege), nu întâmpină nici un impediment de a dobândi dreptul de a conduce mijlocul de transport imediat după pronunțarea hotărârii judecătorești de condamnare din considerentele descrise *infra*.*

Prim, persoanele nu au fost private de dreptul de a conduce mijloace de transport prin hotărâre judecătorească, deoarece sancțiunea pentru infracțiunea dată nu prevede pedeapsă complementară cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Secund, sancționarea persoanei pentru faptul că nu deține **permis de conducere** nu este rațională deoarece persoanei i se acordă **dreptul** de a conduce mijloace de transport, or, potrivit prevederilor pct. 5 din Regulamentul privind procedura de examinare pentru obținerea dreptului de a conduce vehicule, emiterea și valabilitatea permisului de conducere, aprobat prin Hotărârea Guvernului 181/2022, **permisul** de conducere confirmă deținerea dreptului de a conduce vehicule.

În contextul celor expuse *supra* propunem revizuirea interdicțiilor temporale din art. 21¹ a Legii nr. 131/2007 în scopul aplicării acestora și persoanelor care au săvârșit infracțiuni prevăzute de art. 264 și 264¹ din Codul penal dar care nu dețineau dreptul de a conduce mijloace de transport la momentul săvârșirii infracțiunilor.

Procurorul General interimar

Ion MUNTEANU